

Τομέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Διεθνών Σχέσεων της Μόσχας του
Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας

Άννα Τορόποβα¹, Ειρήνη Σμιρνόβα
Πανεπιστήμιο Διεθνών Σχέσεων

Περίληψη

Ο Τομέας Ελληνικής Γλώσσας του Κρατικού Πανεπιστημίου των Διεθνών Σχέσεων της Μόσχας (ΚΠΔΣ - MGIMO) λειτουργεί από το 1960. Η περίφημη ελληνίστρια Μαρίνα Ρίτοβα υπήρξε θεμελιώτρια ολόκληρης της παράδοσης της διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας, όχι μόνο στο ΚΠΔΣ και στη Μόσχα, αλλά και σε ολόκληρη την χώρα, που ήταν τότε Σοβιετική Ένωση (με τις δημοκρατίες της).

Η τότε φοιτήτρια και μετέπειτα συνάδελφος της Μ. Ρίτοβα, καταξιωμένη ελληνίστρια, μεταφράστρια και διερμηνέας, Ειρήνη Τόλστικοβα για πολλά χρόνια υπήρξε προϊσταμένη του Ελληνικού Τμήματος και τώρα ηγείται της Λέσχης Ελληνικής Γλώσσας του ΚΠΔΣ - MGIMO.

Σήμερα στον Ελληνικό Τομέα διδάσκουν δυο καθηγήτριες, απόφοιτοι των καθηγητριών Ρίτοβα και Τολστίκοβα: η Άννα Τοροποβα – προϊσταμένη του Τμήματος, η Ειρήνη Σμιρνόβα και ο αποσπασμένος καθηγητής του Υπουργείου της Παιδείας της Ελλάδος Διονύσιος Μαρούλης.

Τα Ελληνικά στο MGIMO μαθαίνουν σήμερα πάνω από 40 φοιτητές από διάφορες Σχολές του Πανεπιστημίου στα Προγράμματα Bachelor και Master ως υποχρεωτική ξένη γλώσσα, καθώς και ως γλώσσα επιλογής. Τελευταία αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των φοιτητών που διαλέγουν Ελληνικά.

Η αποστολή του Τομέα είναι η κατάρτιση υψηλού επιπέδου ειδικών με γνώση των Ελληνικών σε βάθος.

Λέξεις κλειδιά

Πανεπιστήμιο Διεθνών Σχέσεων Μόσχας, Τομέας Ελληνικής Γλώσσας, διδασκαλία των ελληνικών, διπλωμάτης, εργαλείο της μελλοντικής δουλειάς.

Abstract

The Greek Language Section of the Moscow State University of International Relations (MGIMO) was established in 1960. The famous Hellenist Marina Ritova was the founder of the whole tradition of teaching the Greek language not only in MGIMO and in Moscow but also throughout the country - then the Soviet Union (with its republics).

The student and later colleague of Ms. Ritova, renowned Hellenist, translator and interpreter, Irina Tolstikova was the head of the Greek Language Section for many years and now leads the Greek Language Club of MGIMO.

Today, two lecturers, graduates of professors Ritova and Tolstikova, teach Greek at MGIMO: Anna Toropova - Head of the Section, Irina Smirnova and the professor seconded from the Greek Ministry of Education, Dionysios Maroulis. more than 40 students from various Bachelor and Master Programs learn

---

¹ atoropova@yandex.ru

Greek language at MGIMO as a compulsory foreign language as well as a language of choice. Recently, the number of students studying Greek has increased considerably. The mission of the Section is to train high-level experts with in-depth knowledge of Greek.

Key Words

Moscow State University of International Relations (MGIMO), the Greek Language Section, teaching of the Greek language, diplomat, future employment.

Στόχευση και αποστολή του Τομέα

Το Κρατικό Πανεπιστήμιο Διεθνών Σχέσεων Μόσχας του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων της Ρωσίας (ΚΠΔΣ-MGIMO) ιδρύθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1944 και σήμερα αποτελεί ένα μοναδικό ανθρωπιστικό εκπαιδευτικό ίδρυμα, και αξιόπιστο επιστημονικό και μορφωτικό κέντρο. Στο Πανεπιστήμιό μας λειτουργούν εκπαιδευτικά Προγράμματα Bachelor και Master με 16 κατευθύνσεις κατάρτισης, οι διδακτορικές σπουδές περιέχουν 28 επιστημονικά πεδία, ενώ διδάσκονται εντατικά 53 ξένες γλώσσες (που οργανώνονται σε είκοσι τομείς ξένων γλωσσών). Με βάση αυτά τα αριθμητικά δεδομένα το ΚΠΔΣ εντάχθηκε στο Βιβλίο Γκίνες.

Η δομή του Πανεπιστημίου περιλαμβάνει 8 Σχολές, 4 Ινστιτούτα και Σχολή Επιχειρήσεων και Διεθνών Αρμοδιοτήτων. Οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου μας έχουν ανώτατη μόρφωση υψηλών προδιαγραφών αντίστοιχων με τα διεθνή επιστημονικά στάνταρ και αξιοποιεί τις καλύτερες πρακτικές και τη μακρά παράδοση των Ανωτάτων Σχολών της χώρας. Κατά τα χρόνια της λειτουργίας του, το ΚΠΔΣ είχε περισσότερους από 40 χιλιάδες αποφοίτους και θεωρείται ένα από τα πιο αναγνωρισμένα ανώτατα μορφωτικά ιδρύματα της χώρας σύμφωνα με τις εθνικές και διεθνείς λίστες αξιολόγησης ("About MGIMO", 2018).

Η διδασκαλία ξένης γλώσσας στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου θεωρείται βασικό εφόδιο και εργαλείο των αποφοίτων για τη μελλοντική εργασία τους και για το λόγο αυτό αποτελεί ένα σημαντικό μέρος των σπουδών τους.

Πιο συγκεκριμένα, τα Ελληνικά ως υποχρεωτικό μάθημα μορφωτικού Προγράμματος διδάσκονται σε τρεις σχολές: στη Σχολή Διεθνών Σχέσεων, στη Σχολή Διεθνούς Δημοσιογραφίας και στη Σχολή Εφαρμοσμένης Οικονομίας και Εμπορίου. Το μάθημα των Ελληνικών προσφέρεται, επίσης, και ως τρίτη γλώσσα (επιλογής), ως συμπληρωματικό αντικείμενο στο βασικό Πρόγραμμα σπουδών.

Η Σχολή Διεθνών Σχέσεων λειτουργεί από το 1943, και είναι παλαιότερη και κυριότερη Σχολή του Πανεπιστημίου. Κατ' αρχάς υπήρξε ως μία από τις Σχολές του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας (Λομονόσοφ), αλλά το 1944 αποσπάστηκε και έγινε η θεμελιώδης Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου των Διεθνών Σχέσεων.

Η Σχολή αυτή καταρτίζει ειδικούς στον τομέα των διεθνών σχέσεων, της ιστορίας και της εξωτερικής πολιτικής. Πολλοί απόφοιτοί της δουλεύουν ως διπλωμάτες στο Υπουργείο Εξωτερικών και τις ξένες αποστολές του, τα κρατικά ιδρύματα της Ρωσίας, τις δημόσιες υπηρεσίες, τα όργανα της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας.

Η Σχολή έχει τρεις επιμέρους ειδικεύσεις: Διεθνείς Σχέσεις, Σπουδές Περιοχής (area studies) που επικεντρώνουν σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου, Διεθνείς Σχέσεις και Ενεργειακή Διπλωματία. Όλα τα Προγράμματα της Σχολής των Διεθνών Σχέσεων έχουν ως στόχο την προετοιμασία ειδικών υψηλού επιπέδου, πολιτικών αναλυτών και συμβούλων που μπορούν να υποστηρίξουν το Υπουργείο των Εξωτερικών της Ρωσίας, διακυβερνητικούς οργανισμούς (όπως ο ΟΗΕ, η Εκπαιδευτική Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, η Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών και άλλοι), μη κρατικούς φορείς (διάφορες επιχειρήσεις, πολιτικά κόμματα και κοινωνικά κινήματα, συμβουλευτικές υπηρεσίες (Consulting), ερευνητικά και εκπαιδευτικά κέντρα, ΜΜΕ, μη κρατικούς διεθνείς και ρωσικούς φορείς) ("Faculty of International Relations | Subdivisions of MGIMO", 2018).

Άλλη Σχολή στην οποία διδάσκονται τα Ελληνικά σήμερα είναι η Σχολή Διεθνούς Δημοσιογραφίας. Αρχικά, η διεθνής δημοσιογραφία υπήρξε ως ένα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Πανεπιστημίου μας, αλλά το 1968 εμφανίστηκε μια ξεχωριστή Σχολή της Διεθνούς Δημοσιογραφίας. Πολλοί Ρώσοι -και όχι μόνο- γνωστοί δημοσιογράφοι υπήρξαν απόφοιτοι της Σχολής. Η Σχολή έχει τρεις ειδικεύσεις στις οποίες εντάσσονται τα Προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: Διεθνής Δημοσιογραφία, Διαφήμιση και Δημόσιες Σχέσεις, Κοινωνιολογία. Τα Ελληνικά διδάσκονται στην ομάδα των φοιτητών πρώτης κατεύθυνσης.

Ακόμα μια Σχολή στην οποία διδάσκονται τα Ελληνικά είναι η Σχολή Εφαρμοσμένης Οικονομίας και Εμπορίου που ιδρύθηκε στο Ινστιτούτο Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων και λειτουργεί από το 2011. Έχει δυο κατευθύνσεις: Διεθνείς Οικονομικές και Οικολογικές Διαδικασίες και Διεθνές Εμπόριο. Τα Ελληνικά διδάσκονται εκεί ως

δεύτερη ξένη γλώσσα. Η διδασκαλία στη Σχολή ακολουθεί σύγχρονες διδακτικές μεθόδους και πραγματοποιείται με τη χρήση σύγχρονων ακαδημαϊκών μεθοδολογιών σε πλήρως εξοπλισμένες αίθουσες.

Τέλος, ο Τομέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου μας υπάρχει από το 1960. Λειτουργεί στα πλαίσια του Τμήματος γλωσσών των χωρών Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η στόχευση και αποστολή του Τομέα μας ανταποκρίνονται στις αντίστοιχες του Πανεπιστημίου: κατάρτιση φοιτητών με στόχο να γίνουν ειδικοί με υψηλή εξειδίκευση. Για την επιδίωξη αυτού του στόχου, στηριζόμαστε σε Προγράμματα σπουδών που έχουν σχεδιαστεί με βάση υψηλά στάνταρ της ανώτατης εκπαίδευσης της Ρωσίας. Συγκεκριμένα, έχει δημιουργηθεί μια σειρά εκπαιδευτικών υλικών που καλύπτουν τις ανάγκες των αρχάριων φοιτητών ενώ στη συνέχεια προστίθενται εξειδικευμένα εγχειρίδια με σκοπό την εμβάθυνση, εξάσκηση και απόκτηση εκτεταμένων ειδικών γνώσεων από τους σπουδαστές.

Στρατηγική ανάπτυξης του Τομέα

Οι βασικές κατευθύνσεις της στρατηγικής ανάπτυξης του Τομέα μας είναι:

- διδακτική
- πολιτιστική
- και επιστημονική/ ερευνητική.

Οι στρατηγικοί στόχοι του Τομέα μας, στο πλαίσιο της αποστολής του, παραμένουν σταθερά προσανατολισμένοι στη συνέχιση της παράδοσής, δηλαδή στην κατάρτιση ειδικών υψηλού επιπέδου.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται με την καθημερινή βελτίωση της γλωσσικής διδασκαλίας, με όλες τις δυνατότητες που προσφέρουν σήμερα το διαδίκτυο και οι σύγχρονες τεχνολογίες και η ενσωμάτωσή τους στη διδακτική διαδικασία των Ελληνικών. Οι καθηγήτριες του Τομέα φροντίζουν τακτικά για την ανανέωση των εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις και προκλήσεις της επικαιρότητας, ώστε να παρέχουν στους φοιτητές εξειδικευμένες γνώσεις. Ασχολούνται με τη συνεχή βελτίωση και ανανέωση όλων των εκπαιδευτικών υλικών, παρακολουθούν εντατικά όλες τις παιδαγωγικές καινοτομίες και νέες εκδόσεις καινοτόμων μεθόδων.

Η υποστήριξη των φοιτητών δεν υφίσταται μόνο κατά τη διάρκεια σπουδών αλλά και κατά την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, στην αρχή της επαγγελματικής πορείας των

αποφοίτων, ο τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο: προσανατολίζει, κατευθύνει, συμβουλεύει.

Η ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών αποδεικνύεται από στοιχεία που προκύπτουν από την παρακολούθηση αποφοίτων (student tracking) αλλά και από την επαφή πολλών αποφοίτων με τον Τομέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά σχεδόν όλοι οι διπλωμάτες και πρεσβευτές που επανδρώνουν τις Πρεσβείες και τα Προξενία της Ρωσίας στην Ελλάδα και στην Κύπρο και μιλούν Ελληνικά είναι απόφοιτοι του ΚΠΔΣ.

Ο Τομέας μας στοχεύει να αποτελέσει πόλο προσέλκυσης για σπουδαστές που επιθυμούν να μάθουν την Ελληνική γλώσσα όχι μόνο ως εργαλείο επαγγελματικής αποκατάστασης, αλλά και ως γέφυρα για τη γνωριμία με έναν από τους αρχαιότερους πολιτισμούς του κόσμου. Είναι πολύ ευχάριστο το γεγονός ότι το ενδιαφέρον για τα Ελληνικά στον Τομέα μας αυξάνεται συνεχώς, και προφανώς μεγάλη επιρροή σ' αυτή την πορεία άσκησε το Αφιερωματικό Έτος Πολιτισμού Ελλάδας – Ρωσίας 2016. Το ακαδημαϊκό έτος 2016 - 2017 το ποσοστό φοιτητών που μάθαιναν τα Ελληνικά στο MGIMO ήταν συνολικά 35 άτομα, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 αυτό το ποσοστό αυξήθηκε κατά 20% και έφτασε τα 42 άτομα.

Ο Τομέας έχει τη δική του Φοιτητική Λέσχη Ελληνικής Γλώσσας, στα πλαίσια της οποίας επί πολλά χρόνια διοργανώνονται παραδοσιακές βραδιές Ελληνικής γλώσσας, όπου παρευρίσκονται υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, επικεφαλής των Διπλωματικών Αποστολών της Ελλάδος και της Κύπρου, απόφοιτοι παλαιότερων ετών. Οι φοιτητές σε συνεργασία με τους καθηγητές επιμελούνται το καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τραγούδια, ποιήματα, σκετς και χορούς. Επίσης, τις παραμονές των Χριστουγέννων διοργανώνεται φιλικό τσαϊ-σεμινάριο μελέτης παραδόσεων της περιοχής, στο οποίο τα παιδιά τραγουδούν παραδοσιακά κάλαντα και έχουν τη δυνατότητα να δοκιμάσουν τα παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα ελληνικά και κυπριακά γλυκά.

Κατά βάση, οι εκδηλώσεις αυτές διοργανώνονται για να συμβάλουν στην αναβάθμιση των γενικών και ειδικών γνώσεων των φοιτητών, ενώ παράλληλα τους προσελκύουν να συμμετέχουν ενεργά στην πολιτιστική ζωή του Τομέα, λειτουργώντας ως κίνητρο για τους εκπαιδευόμενους να μαθαίνουν τη γλώσσα, την ιστορία, τις παραδόσεις και την κουλτούρα της Ελλάδας και της Κύπρου με βιωματικό τρόπο.

Επιπλέον, στα πλαίσια της Λέσχης Ελληνικής Γλώσσας διοργανώνονται συχνά συναντήσεις με επιστήμονες τόσο από την Ελλάδα και την Κύπρο, όσο και από τη

διασπορά, με γνωστούς παράγοντες, επιχειρηματίες και καθηγητές ή υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών.

Ο Τομέας συμμετέχει σε εκδηλώσεις των Πρεσβειών και των Γενικών Προξενείων της Ελλάδος και της Κύπρου στη Μόσχα, του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού της Μόσχας, σε Θεατρικά Φεστιβάλ και Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου που διεξάγονται εδώ και μερικά χρόνια στη Μόσχα ή σε εκδηλώσεις του Συλλόγου Ελλήνων της Μόσχας. Έχει έντονη συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, με το Κρατικό Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας και με το Κρατικό Πανεπιστήμιο του Κουμπάν (Κρασοντάρ).

Οι καθηγήτριες του Τομέα παίρνουν τακτικά μέρος σε συνδιασκέψεις, σεμινάρια και συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης με θέματα φιλολογίας, παιδαγωγικής, κοινωνιολογίας, πολιτισμού, ιστορίας, οικονομίας, που διοργανώνονται όχι μόνο στη Ρωσία, αλλά και στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Ο Τομέας διοργανώνει συχνά επιστημονικές, διαπανεπιστημιακές συνδιασκέψεις. Για παράδειγμα, το 2016 πραγματοποιήθηκαν δύο διεθνείς επιστημονικές συνδιασκέψεις-συνέδρια για την ιστορία των διπλωματικών σχέσεων Ελλάδας (και Κύπρου) – Ρωσίας ως μέρος της μεγάλης διεθνούς επιστημονικής συνδιάσκεψης «Ρωσοελληνικές σχέσεις» καθώς και η Διεθνής Επιστημονική Φοιτητική συνδιάσκεψη με τίτλο «Ελλάδα και Ρωσία».

Το συνέδριο για την ιστορία των διπλωματικών σχέσεων Ελλάδας (και Κύπρου) – Ρωσίας πραγματοποιήθηκε στον χώρο του Πανεπιστημίου μας, ως μέρος της μεγάλης διεθνούς επιστημονικής συνδιάσκεψης «Ρωσο-ελληνικές σχέσεις» που διοργανώθηκε από το Τμήμα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλολογικής Σχολής του Κρατικού Πανεπιστημίου Λομονόσοφ της Μόσχας, σε συνεργασία με το δικό μας Κρατικό Πανεπιστήμιο Διεθνών Σχέσεων, τη Θεολογική Σχολή του Αγίου Νικολάου της Ουγκρέσα, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία Θεσσαλονίκης. Πολλοί γνωστοί επιστήμονες ελληνοιστές έλαβαν μέρος στο συνέδριο αυτό με τις ομιλίες τους.

Στη Διεθνή Επιστημονική Φοιτητική συνδιάσκεψη με τίτλο «Ελλάδα και Ρωσία» πήραν μέρος φοιτητές από εκπαιδευτικά ιδρύματα της Μόσχας, της Αγίας Πετρούπολης και του Κιέβου. Οι φοιτητές του Τομέα μας έδειξαν ξεχωριστό ενδιαφέρον για τη συμμετοχή τους, παρουσίασαν ανακοινώσεις με θέματα λογοτεχνίας, ιστορίας, μυθολογίας και

τέχνης των δύο χωρών, καθώς και πολιτικής, οικονομικής και στρατιωτικής συνεργασίας και διμερών σχέσεων της Ελλάδας και της Ρωσίας. Η συνδιάσκεψη γνώρισε μεγάλη επιτυχία και οι εκπαιδευόμενοι απέκτησαν εμπειρία επιστημονικής μελέτης που είναι απαραίτητη για την επαγγελματική τους εξέλιξη. Η διοργάνωση παρόμοιων συνεδρίων είναι ανάμεσα στους σημαντικούς στόχους της ανάπτυξης του Τομέα μας.

Όλα τα πρακτικά των συνδιασκέψεων εκδόθηκαν από το Πανεπιστήμιο.

Προγράμματα σπουδών και μαθησιακά αποτελέσματα

Όλα τα Προγράμματα του Πανεπιστημίου έχουν ως βάση δύο θεωρητικές και πρακτικές αρχές: τις αποκτώμενες δεξιότητες και τα modules δηλαδή ορισμένες σειρές μαθημάτων και υλικών, που ενώνονται λογικά και μεθοδικά. Ως θεωρητικό υπόβαθρο των δεξιοτήτων (επικοινωνιακών, μεταφραστικών κλπ.) θεωρείται η διαδικασία της Μπολόνια.

«Η διαδικασία της Μπολόνια είναι μια συλλογική προσπάθεια δημόσιων αρχών, πανεπιστημίων, διδασκόντων και φοιτητών, καθώς και ενώσεων ενδιαφερομένων, εργοδοτών, φορέων διασφάλισης ποιότητας, διεθνών οργανισμών και οργάνων, περιλαμβανομένης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Κύριοι στόχοι της είναι:

- η καθιέρωση του συστήματος τριών κύκλων σπουδών (πτυχίο/μεταπτυχιακό/διδακτορικό)
- η αυξημένη διασφάλιση της ποιότητας και
- η ευκολότερη αναγνώριση των τίτλων και των περιόδων σπουδών».

Η διαδικασία της Μπολόνια υποστηρίζει επίσης τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες μιας μεταβαλλόμενης αγοράς εργασίας. Το στοιχείο αυτό αποκτά μεγάλη σημασία καθώς η αναλογία θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης, όπως και η ζήτηση για καινοτομία και επιχειρηματικότητα, αυξάνονται συνεχώς.

Δεύτερη αρχή που αποτελεί θεμέλιο των σύγχρονων εκπαιδευτικών Προγραμμάτων είναι το module. Η θεωρία των μονάδων στην εκπαίδευση αποτελεί την επεξεργασία των ειδικών μερών ή μονάδων μέσα στο Πρόγραμμα σπουδών για να διευκολυνθεί η αφομοίωση της νέας ύλης από τους σπουδαστές (Golovanova, 2018). Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας γίνεται σε στενή σχέση με το Πρόγραμμα και την

κατεύθυνση κατάρτισης και λαμβάνεται υπόψη το μελλοντικό επάγγελμα του σπουδαστή. Ο βασικός σκοπός της εκπαιδευτικής πορείας είναι η απόκτηση και ανάπτυξη υψηλής επαγγελματικής ικανότητας, βαθιάς κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου στα ελληνικά. Για τον λόγο αυτό, το Πρόγραμμά μας δεν δίνει έμφαση σε θεωρητικές φιλολογικές και γλωσσολογικές γνώσεις, αλλά εστιάζει κυρίως στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.

Στο Πανεπιστήμιό μας είναι υποχρεωτικό κάθε φοιτητής Bachelor να μαθαίνει μία ή δύο ξένες γλώσσες. Το ποσοστό των γλωσσών που μαθαίνει ένας φοιτητής κατά τις σπουδές του μπορεί να υπερβαίνει τις δύο, αλλά αυτή η δυνατότητα παρέχεται μόνο στους φοιτητές που εμφανίζουν καλά αποτελέσματα σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και πραγματοποιείται κατόπιν έγκρισης των αρχών της Σχολής.

Η εκμάθηση της πρώτης ξένης γλώσσας περιλαμβάνει διδασκαλία πέντε φορές την εβδομάδα δηλαδή δέκα ακαδημαϊκές ώρες. Η εκμάθηση της δεύτερης ξένης γλώσσας διδάσκεται τρεις φορές την εβδομάδα σε σύνολο έξι ωρών. Έτσι τα γλωσσικά Προγράμματα διαφοροποιούνται μεταξύ τους κρατώντας, ωστόσο, και ορισμένα κοινά σημεία. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας ως πρώτης ξένης γλώσσας σε επίπεδο Bachelor περιέχει έναν κύκλο μαθημάτων με τίτλο «Κύκλος μαθημάτων της κοινής γλώσσας» για τα τρία πρώτα έτη και ειδικό module, δηλαδή μια ορισμένη σειρά μαθημάτων και υλικών, που ενώνονται λογικά και μεθοδικά, με ονομασία «Κύκλος ειδικών μαθημάτων» για το 4^ο έτος. Ο «Κύκλος ειδικών μαθημάτων» είναι ένα υποπρόγραμμα που σχεδιάζεται και προσαρμόζεται ανάλογα με το επίπεδο της τάξης και την κατεύθυνση κατάρτισης της συγκεκριμένης σχολής αλλά, μερικές φορές, και της συγκεκριμένης ομάδας μαθητών. Από την άλλη πλευρά, το Πρόγραμμα για τα ελληνικά ως δεύτερη ξένη γλώσσα σε επίπεδο Bachelor περιέχει μόνο τον «Κύκλο μαθημάτων της κοινής γλώσσας», επειδή καλύπτει λιγότερες ακαδημαϊκές ώρες.

Σύμφωνα με τα μαθησιακά αποτελέσματα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ο απόφοιτός μας, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών του είναι σε θέση:

- να συζητάει στα ελληνικά ποικιλία πολιτικών και κοινωνικών θεμάτων,
- να γνωρίζει τους κανόνες της γλωσσικής εθιμοτυπίας,
- να κατανοεί και να αναλύει διάφορους τύπους πληροφορίας στα Ελληνικά από διάφορες πηγές,
- να κατανοεί το θέμα της συζήτησης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης,

- να μεταφράζει με ευχέρεια προφορικά ή γραπτά δύσκολα κείμενα από και προς τη ρωσική στα πλαίσια της πολιτικής μετάφρασης,
- να αποδίδει περιληπτικά γραπτά κείμενα ή ραδιοφωνικό υλικό.

Η διαμόρφωση της επικοινωνιακής ικανότητας ως απαραίτητης δεξιότητας για το μελλοντικό επάγγελμα γίνεται σε στενή σχέση με την καλλιέργεια και άλλων δεξιοτήτων. Για παράδειγμα, οι φοιτητές ασκούνται να αναζητούν και να βρίσκουν σε μεθόδους διδασκαλίας, βιβλία, χάρτες ή λεξικά την πληροφορία που χρειάζονται, μια ικανότητα που χρησιμεύει και σε άλλα μαθήματα, χρησιμοποιώντας όχι μόνο το διαδίκτυο αλλά και την πλούσια βιβλιοθήκη μας, δωρεά του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης.

Πάντως, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του πρώτου και του δεύτερου μέρους του Προγράμματος, το επίπεδο γνώσεων της ελληνικής γλώσσας των φοιτητών αντιστοιχεί σε επίπεδο B2 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις γλώσσες (Tolstikova, 2015). Εν συνεχεία, ο φοιτητής επιλέγει αν θα συνεχίσει ή όχι τις σπουδές του στον δεύτερο κύκλο, δηλαδή σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Σύμφωνα με τα στάνταρ ανώτατης μόρφωσης της Ρωσίας, θα έχει ολοκληρωμένη υψηλή μόρφωση μόνο εάν αποφοιτήσει και από τον δεύτερο κύκλο.

Οι αξίες στις οποίες εδράζονται τα προγράμματα σπουδών δίνουν έμφαση στις ανθρωπιστικές αρχές, την καλλιέργεια πατριωτικού αισθήματος, την βαθιά κατανόηση των διαδικασιών της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής της Ρωσίας και των διεθνών σχέσεων, τη γνώση βασικών ζητημάτων για κάθε περιοχή στην οποία εστιάζει η κατεύθυνση επιλογής τους, και τα προβλήματα του επαγγελματικού προσανατολισμού των φοιτητών.

Ο παιδαγωγικός και εκπαιδευτικός σκοπός του Προγράμματος καλύπτεται με την αντίστοιχη επιλογή των θεωρητικών και των πρακτικών υλικών.

Η εκπαιδευτική πορεία περιλαμβάνει συνδυασμό δραστηριοτήτων εντός και εκτός τάξης. Οι δραστηριότητες εκτός τάξης είναι σημαντικό σημείο της ζωής του Τομέα. Συχνές συναντήσεις με ενδιαφέρουσες προσωπικότητες, διαλέξεις και σεμινάρια στα πλαίσια της πανεπιστημιακής Λέσχης της Ελληνικής Γλώσσας, κοινές εκδηλώσεις με το Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού, εκδηλώσεις σε άλλα πανεπιστήμια και δημόσια ιδρύματα,

παραδοσιακές πανεπιστημιακές ελληνικές βραδιές χρωματίζουν την εκπαιδευτική πορεία και διευρύνουν τον ορίζοντα των σπουδαστών.

Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού και περίληψη της ιστορίας της Ελληνικής γλώσσας στο ΚΠΔΣ

Όπως είπαμε νωρίτερα, το Κρατικό Πανεπιστήμιο των Διεθνών Σχέσεων της Μόσχας ήταν ένα από τα πρώτα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Σοβιετικής Ένωσης και κατόπιν της Ρωσίας, όπου το 1960 άρχισε η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Το 1961 ήρθε στο Πανεπιστήμιο η Μαρίνα Ρίτοβα, απόφοιτος του Στρατιωτικού Ινστιτούτου Ξένων Γλωσσών (νυν Στρατιωτικό Πανεπιστήμιο του Υπουργείου της Αμύνης), μια πολύ έμπειρη μεταφράστρια της αγγλικής και της ελληνικής γλώσσας, προκειμένου να διδάσκει τα ελληνικά. Η Ρίτοβα δημιούργησε μια μοναδική μεθοδολογία για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας που ανταποκρινόταν στις ιδιαιτερότητες των προγραμμάτων του Πανεπιστημίου.

Για τη συμβολή της στη διδασκαλία και τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας η κυρία Ρίτοβα βραβεύτηκε με το παράσημο Φιλίας από την Κυβέρνηση της Ρωσίας, το μετάλλιο του Ιωάννη Καποδίστρια από την Ελληνική κυβέρνηση, το Χρυσό μετάλλιο για την συνεισφορά της στην υπόθεση της φιλίας από την Κυβέρνηση της Κύπρου, ενώ έλαβε πολλές άλλες διακρίσεις (Torkunov, 2014). Η καθηγήτρια Ρίτοβα υπήρξε θεμελιώτρια της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας στους ρωσόφωνους φοιτητές και διαπαιδαγώγησε πολλούς ειδικούς πρώτης κατηγορίας. Ως ένδειξη αναγνώρισης της καρποφόρας εργασίας της, το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου μας έδωσε το όνομα της Επίτιμης Καθηγήτριας του ΚΠΔΣ-MGIMO σε μια από τις πανεπιστημιακές αίθουσες multi-media.

Μαζί της το 1973 άρχισε να δουλεύει στον Τομέα ως καθηγήτρια η Ειρήνη Τολστίκοβα. Η κυρία Τολστίκοβα υπήρξε για πολλά χρόνια προϊσταμένη του Ελληνικού Τμήματος και τώρα ηγείται της Λέσχης της Ελληνικής Γλώσσας του ΚΠΔΣ - MGIMO. Από το 2004 στον Τομέα δουλεύει η κυρία Άννα Τορόποβα, απόφοιτος της Σχολής Διεθνούς Δημοσιογραφίας του MGIMO.

Από το 2015 στο Τμήμα διδάσκει επίσης η κυρία Ειρήνη Σμιρνόβα, απόφοιτος της Σχολής Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του MGIMO. Η κυρία Τορόποβα, προϊσταμένη

του Τμήματος, καθώς και η κυρία Σμιρνόβα είναι απόφοιτοι των καθηγητριών Ρίτοβα και Τόλστικοβα.

Κατά τα χρόνια της λειτουργίας του, ο Τομέας ετοίμασε και εξέδωσε πολλά εγχειρίδια και διδακτικά υλικά, ανάμεσα τους είναι και η θεμελιώδης μέθοδος της νεοελληνικής γλώσσας που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1974 στα ρωσικά με την ονομασία «Πρακτική σειρά μαθημάτων της Νεοελληνικής Γλώσσας» και έχει επανεκδοθεί επανειλημμένα. Αυτή η μέθοδος μεταφράστηκε και εκδόθηκε στη Γερμανία και την Ουγγαρία. Εκδόθηκαν επίσης ένα εγχειρίδιο για την πολιτική μετάφραση (που περιέχει πολλά αναγκαία κείμενα, στοιχεία και λεξιλόγιο σε θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας και της Κύπρου, των πολιτικών συστημάτων των δυο χωρών, καθώς και τα βασικά στάδια της πορείας της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση), ένα εγχειρίδιο για την οικονομική μετάφραση, ένα εγχειρίδιο με κείμενα για την αρχαία ελληνική μυθολογία και εγχειρίδιο για την ανάπτυξη του προφορικού λόγου που περιλαμβάνει κείμενα για την καλύτερη γνωριμία με τη χώρα. Τώρα επεξεργάζεται μια σειρά μαθημάτων σε ηλεκτρονική μορφή (iTrainium) για φοιτητές 1-3 ετών που εμπεριέχουν πολλές επίκαιρες και σημαντικές συμπληρωματικές πληροφορίες για τη γλωσσική, πολιτιστική, πολιτική ελληνική πραγματικότητα για να χρησιμεύσει ως βοηθητικό υλικό για τους εκπαιδευόμενους με δυνατότητα πρόσβασης όχι μόνο στην αίθουσα αλλά και εξ αποστάσεως.

Αξίζει να υπογραμμίσουμε εδώ τον ξεχωριστό ρόλο που διαδραμάτισε για τη λειτουργία του Τομέα μας η πέραν των δέκα χρόνων στενή συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδος. Είμαστε ευγνώμονες για την αποστολή καθηγητών που υποστηρίζουν αποτελεσματικά τη διδασκαλία των Ελληνικών. Στο πλαίσιο αυτής της συντονισμένης δουλειάς στον Τομέα μας διδάσκει εδώ και 5 χρόνια ο Διονύσιος Μαρούλης, αποσπασμένος καθηγητής του Υπουργείου Παιδείας. Ο κ. Μαρούλης είναι φιλόλογος με πτυχίο στην Κλασική Φιλολογία και δεύτερο πτυχίο στη Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Συνέχισε τις σπουδές του με υποτροφία από την Ακαδημία Αθηνών στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και εξειδικεύτηκε στη διδακτική της ελληνικής γλώσσας στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας της Ελλάδας. Ασχολείται με την προώθηση του ελληνικού πολιτισμού στη Ρωσία και αντίστοιχα του ρωσικού στην Ελλάδα. Οργανώνει εκδηλώσεις για τη λογοτεχνία ενώ παίρνει μέρος στην ετήσια διεθνή έκθεση βιβλίου στη Μόσχα με την

ελληνική συμμετοχή. Σε συνεργασία με την Πρεσβεία και το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Μόσχα, ο κ. Μαρούλης διοργανώνει πολλές εκδηλώσεις όπως η μεγάλη φοιτητική βραδιά πολιτισμού το 2018 με τίτλο "Ρώσοι μαθαίνουν ελληνικά για την προσωπική τους καλλιέργεια".

Η συνεργασία αυτή είναι πολύ αποτελεσματική, επειδή προσφέρει στους φοιτητές μας μια μοναδική ευκαιρία να μαθαίνουν τα Ελληνικά όχι μόνο με τις Ρωσίδες καθηγήτριες του Τομέα αλλά και με καθηγητές με μητρική την ελληνική και έτσι να διευρύνουν τις δυνατότητές τους στο πλαίσιο της εκμάθησης της γλώσσας και του πολιτισμού.

Επίλογος

Ο τομέας μας έχοντας την πολύχρονη εμπειρία της προετοιμασίας των ειδικών με γνώση των ελληνικών ως γλώσσας μελλοντικού τους επαγγέλματος πάντα εξελίσσεται: εμπλουτίζονται τα εκπαιδευτικά υλικά, οι φοιτητές πάντα έχουν τη δυνατότητα να δουλεύουν με αντιπροσωπείες από την Ελλάδα και την Κύπρο και να αποκτούν την εμπειρία της μετάφρασης, οργανώνονται συναντήσεις και συνδιασκέψεις με συμμετοχή των επαγγελματικών διπλωματών, επιχειρηματιών, επιστημόνων, εμβαθύνεται η συνεργασία με παλιούς μας και καινούργιους ακαδημαϊκούς εταίρους (Πανεπιστήμια, Σχολές). Όλες οι κατευθύνσεις κατάρτισης που παρέχονται εδράζονται σε σύγχρονα Προγράμματα που συνέχεια ανανεώνονται για να ανταποκριθούν σε πιο σύγχρονες ακαδημαϊκές απαιτήσεις και εκπαιδευτικά στάνταρ.

Πηγές/ References:

About MGIMO (О МГИМО). 2018. «Mgimo.ru». Retrieved February 14, 2018 (<https://mgimo.ru/about/>).

Faculty of International Relations | Subdivisions of MGIMO. (Факультет международных отношений | Подразделения МГИМО). 2018. «Mgimo.ru». Retrieved February 14, 2018 (<https://mgimo.ru/study/faculty/mo/>).

Golovanova, J. 2018. «Modularity in education: methods, essence, technology. The young scientist. (Модульность в образовании: методики, сущность, технологии. Молодой ученый)». Retrieved February 14, 2018 (<https://moluch.ru/archive/59/8492/>).

Samykina, A. 2018. «Competence approach in education. First September. (Компетентностный подход в образовании. Первое сентября). Открытыйурок.рф». Retrieved February 14, 2018 (<http://открытыйурок.рф/статьи/574903/>).

Tolstikova, I. 2015. Bachelor Πρόγραμμα σπουδών για φοιτητές που μαθαίνουν τα ελληνικά ως πρώτη ξένη γλώσσα (εσωτερικά υλικά του Τομέα μας).

Torkunov, A. 2014. MGIMO Universitet. Moskva: Aspekt Press.

Η διαδικασία της Μπολόνια και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης - Εκπαίδευση και κατάρτιση - European Commission. 2018. «Εκπαίδευση και κατάρτιση». Retrieved February 14, 2018 (https://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/bologna-process_el).

Euro2day.gr. 2018. «Ρώσοι μαθαίνουν ελληνικά για την προσωπική τους καλλιέργεια». Retrieved February 14, 2018 (<http://www.euro2day.gr/news/highlights/article-news/1594623/rosoi-mathainoyn-ellhnika-gia-thn-prosopikh-toys-kalliergeia.html>).